

16. Angst en schrikken

Bepaalde primaire angsten zijn bij honden aangeboren, daarom is het onze plicht goed in te prenten

Je moet geen hondenfluisteraar zijn om het gedrag van uw hond te veranderen. Je moet wel bereid zijn om zelf te veranderen

De titel angst en schrikken zou eigenlijk moeten zijn angst of schrikken. Het zijn in wezen 2 verschillende zaken maar het één, schrikken, gaat dikwijls vooraf aan bang zijn. Daarbij komt dat bang zijn dikwijls verward wordt met conservatief zijn. Waarschijnlijk is dat de vorm die de meeste problemen oplevert omdat daar heel vaak dreiging uit voortvloeit en soms zelfs bijten.

Zowel dreigen als bijten komen ook voort uit pure angst maar dat heeft dan praktisch steeds met de kritieke afstand te maken. Gek genoeg is de tegenstrijdigheid hier dat angst in wezen agressie remt. Het komt erop neer dat een bange hond eigenlijk liever vlucht of kalmerende signalen maakt. Alleen als dat niet kan gaat hij zich verdedigen. Spijtig genoeg dikwijls tegen personen, niet zelden kinderen die niets kwaad in zich hebben, zelfs willen troosten. Een duidelijk misverstand in taal dus. Iets dat nooit helemaal te vermijden is maar door alles wat moet gebeuren goed te doen maakt men de kans op dit soort problemen zo klein mogelijk. Ik bedoel uiteraard op de juiste manier fokken, inprenten, socialiseren en opvoeden.

Wees steeds voorzichtig met vreemde honden, hoe schattig en lief ze ook zijn en wat mensen ook vertellen. Je hoeft niet bang te zijn in de gewone normale omgang. Ik bedoel hier bij zaken zoals tegenhouden, oppakken en omklemmen. Ik heb al te vaak gehoord "Dat heeft hij nog nooit gedaan".

Laat ons niet vergeten dat angst tot op zekere hoogte normaal is. Als het op de basisprincipes van het leven aankomt, zoals angst om opgegeten te worden door roofdieren of het instinct om jongen te beschermen hebben dieren dezelfde gevoelens als wij. Alleen is bij dieren de invloed van instinct nog groter.

Een mooi voorbeeld daarvan zag ik toen ik een studie deed in verband met werpkisten. Een pupje van 21 dagen dat slechts voor de 2e maal de werpkist verliet was zeer duidelijk bang van een groep jonge duiven die 6 à 7 meter verder voor het eerst uit hun kooi kwamen. Ze klepperden, fladderden en maakten een hels lawaai. Het pupje dat duidelijk zeer onder de indruk was overwon zijn angst onder impuls van zijn instinct. De drang zijn kakske ver genoeg van de werpkist te doen had duidelijk voorrang op de angst voor de duiven.

Instincten en driften bepalen bij honden voor een belangrijk deel hun gedrag. Op het juiste moment hebben wij daar gelukkig veel invloed op. In de natuur is het eten of gegeten worden. Bij onze honden loopt het gelukkig zo'n vaart niet meer maar nieuwsgierigheid blijft het tegenovergestelde van voorzichtigheid en teveel nieuwsgierigheid kan fataal zijn. Teveel voorzichtigheid ook!

Als ongewild gedrag het gevolg is van angst moet men zeker wat aan die angst doen. Angst weghalen is praktisch onmogelijk, het is zaak te weten te komen waarvan de hond bang is en dat is soms heel moeilijk. Het kan zijn dat datgene waarvoor de hond bang is door iets anders wordt aangekondigd wat wij niet merken. Een beetje zoals bij Pavlov. Dat kan ons mensen op het verkeerde been zetten omdat de hond dus niet echt bang is voor wat er op dat moment gebeurt, maar van wat er gaat komen. Oordeel dus niet te snel.

Bij "aangeleerde" angst kan men mits aangepaste training de hond er overheen helpen. Dat is niet hetzelfde als vergeten en uitdoven is nog iets anders. Om honden over angst heen te helpen zijn er twee methodes.

- De eerste is de hond ongevoelig maken. Dat wil zeggen het dier blootstellen aan kleine dosissen van datgene wat hij vreest.
- De tweede methode is contrafobie training. Dat wil zeggen het dier een prettig gevoel geven als hij in contact gaat komen met datgene wat hij vreest door bvb een snoepje te geven.

Je probeert dus goede associaties in te bouwen om de slechte tegen te gaan!

Geen van beide technieken hebben het effect dat ze het probleem oplossen maar men vermijdt dat de angst zich uitbouwt. Men noemt dat overgeneraliseren op een hyper specifieke manier. Bijvoorbeeld een hond die bang is van koeien wordt dat ook van paarden en schapen. In zeer veel gevallen van angst is de eigenaar niet genoeg leider en hij kan dat ook op het moment van de angst niet snel worden door zwaar te corrigeren. Wel assertief zijn en een bang dier niet laten vluchten. Ook niet een beetje, de lengte van de leiband is al teveel.

Ook opletten met angst overnemen, dat noemt men geprepareerde stimulus. Bijvoorbeeld een pup die geen angst heeft van vuurwerk ontwikkeld angst wanneer men hem samen zet met een hond die er wel bang van is. Andersom is ook waar. Een pup die niet bang is van vuurwerk laten opgroeien met een hond die er ook niet bang van is ontwikkeld later geen angst meer wanneer hij wordt samengebracht met een hond die er wel bang van is.

Tot hiertoe hebben we het steeds gehad over zaken waar honden moeten voor ingeprent worden maar er worden ook rassen geselecteerd op minder angst, voor zaken waar normale honden wel bang zouden voor moeten zijn.

Zowel bij schrikken als bij bang zijn kan voeding een belangrijke rol spelen bij een verstoring van de zuur – base – huishouding. Afhankelijk van de afwijking ten opzichte van de neutrale PH waarde zien we dat honden bij een te hoge zuurtegraad (of acidose) nerveuzer worden. Door mensen vaak verkeerdelijk beoordeeld als temperament, wat een werkhond nodig heeft. Maar wat zeker niet nodig is, is nervositeit en zeker geen schrikreacties.

Wanneer de zuurtegraad te laag is (of alkalose) zien we eerder honden die nonchalant worden, gemakzuchtiger, waardoor eigenaars nogal eens denken aan te weinig temperament.

De angst die de hond laat zien wordt gemakkelijk verklaard (soms zéér onterecht) door een gebrek aan moed en dikwijls moet de oorzaak gezocht worden bij het soort voeding dat de hond eet. Meer bepaald uit welke grondstoffen het eiwit gehaald wordt. Als dat soja is wordt het voer dikwijls alkalose. Stel dat het eieren zouden zijn dan wordt het acidose.

Maar gelukkig is ook dit weer vrij eenvoudig. Voor een hond moet de eiwitbron vlees zijn. Let op, geen vleesmeel want daar gaan bij de productie ook teveel waardevolle zaken verloren. De hond is een carnivoor dus de ideale eiwitbron is vlees!

Denis Steurs